

Αρχαιολογία σημαίνει κοινωνία

Ένας αρχαιολογικός χώρος πρέπει να μπαίνει μέσα στη ζωή και την καθημερινότητά μας, στεγάζοντας ξανά αυτά που στέγαζε στην αρχαιότητα: ιδέες, πολιτική, τέχνη και, κυρίως, έμπνευση», έχει δηλώσει στο παρελθόν ο Πέτρος Θέμελνς. Κορυφαίος αρχαιολόγος, έχει συνδέσει το όνομά του εδώ και 27 χρόνια με το ανασκαφικό έργο στην αρχαία Μεσσήνη, η οποία λειτουργεί ως ένας από τους σημαντικότερους αρχαιολογικούς χώρους της Ελλάδας. Ανθρωπος με όραμα, ανοιχτής πλεύσης, δεν αντιμετωπίζει την αρχαιολογία αποκομμένη από την κοινωνία. Συναινέσε σε ένα πρωτοποριακό πρόγραμμα, σε συνεργασία με το ξενοδοχειακό συγκρότημα Costa Navarino, σύμφωνα με το οποίο επισκέπτες απ' όλον τον κόσμο που ενδιαφέρονταν για τις ανασκαφές θα μπορούσαν να κάνουν διακοπές στην Ελλάδα παρακολουθώντας από κοντά και ενεργητικά τις εργασίες στην Αρχαία Μεσσήνη. Πρακτική που εφαρμόζεται σε χώρες του εξωτερικού και εντάσσεται στην αντίληψη του «ανασκαφικού τουρισμού». Η συνέχεια είναι λίγο ως πολύ γνωστή. Βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ κατέθεσαν ερώτηση στη Βουλή κρίνοντας την πρωτοβουλία ως απαράδεκτη, τουριστική «ατραξιόν», κάτι σαν... ξεπούλημα στο μεγάλο κεφάλαιο. Η «Κ» αναφέρθηκε στο θέμα (8/07). Όμως η ακύρωση της προσπάθειας εν τη γενέσει της (ύστερα από εντολή, λόγω των αντιδράσεων, της Αρχαιολογικής Εταιρείας) φέρνει στην επι-

φάνεια παθογένειες και αναχρονισμούς. Και κυρίως, αναζωπυρώνει τη συζήτηση για την «αρχαιολογία στη δημόσια σφαίρα».

Η προκατάληψη είναι αμφίδρομη: από την κοινωνία προς την αρχαιολογική κοινότητα αλλά και από τους αρχαιολόγους προς το κοινό. Παρεξηγήσεις και στρεβλώσεις αλληλοτροφοδοτούνται. Η αφοσίωση των επιστημόνων καταλήγει συχνά σε απομόνωση, το κοινό τους αντιμετωπίζει ως κατ' εξοχήν εκπροσώπους του κοινωνικού κατεστημένου. Από κοντά και η εν Ελλάδι Αριστερά να λιθοβολεί οποιαδήποτε πρωτοβουλία συνδέεται με την επιχειρηματικότητα.

Όσοι αρχαιολόγοι ανήκουν στη «σχολή» του Π. Θέμελν, υποστηρίζουν ότι «τα μνημεία τα φροντίζουν και τα προστατεύουν αυτοί που τα γνωρίζουν και τ' αγαπούν. Η καλύτερη γνώση είναι η βιωματική γνώση». Όπως η Νένα Γαλανίδου, αναπληρώτρια καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Κρήτης και επιστημονική

Οι αρχαιολογικοί χώροι μπορούν να είναι πρωταγωνιστές στην ανάπτυξη της χώρας. Αρκεί να μη βαφτίζονται ο φόβος, αγώνας για τη διάσωση και η διαρκής άρνηση, προστασία.

υπεύθυνη της σειράς «Δημόσια Αρχαιολογία» (εκδ. Καλειδοσκόπιο), η οποία πιστεύει ότι προσπάθειες όπως αυτή της Αρχαίας Μεσσήνης είναι ευκαιρία για να δημιουργηθούν «καινούργιοι φιλέλληνες». «Ξέρετε τι είναι να ξεκινάς το πρωί σε ένα κομμάτι γης που δεν σου λείπει τίποτα και στο τέλος της ημέρας να αποκαλύπτεις ένα θραύσμα από τον αρχαίο κόσμο; Συγκλονιστική εμπειρία. Γιατί να μην τη μοιραστούμε με επισκέπτες - εθελοντές;» αναρωτιέται.

Και δεν είναι η μόνη. Είναι πολλοί όσοι αντιλαμβάνονται τα μνημεία ως πολιτιστικό - κοινωνικό αγαθό, που αναπνέει και ζει μέσα από τα βλέμματα, την παρουσία, τη φροντίδα των ανθρώπων. Η κίνηση πολιτών «Διάζωμα» (για την ανάδειξη των αρχαίων θεάτρων της χώρας), με επικεφαλής τον Σταύρο Μπένο, έχει συσπειρώσει ένα σημαντικό μέρος από το δραστήριο, οραματικό και ανοιχτό στις προκλήσεις τμήμα της ελληνικής κοινωνίας (επιστήμονες, δημιουργούς, πανεπιστημιακούς δασκάλους, κ.ο.κ.). Βασική αρχή του «Διαζώματος», ότι τα «μνημεία πρέπει να κοινωνικοποιούνται, καθώς είναι η μόνη πραγματική προσπάθεια προστασίας τους», στην οποία εντάσσεται και η επιχειρηματική κοινότητα.

Τα μνημεία και οι αρχαιολογικοί χώροι στην Ελλάδα μπορούν να είναι πρωταγωνιστές στην ανάπτυξη της χώρας. Αρκεί να μη βαφτίζονται ο φόβος, αγώνας για τη διάσωση και η διαρκής άρνηση, προστασία.

mkatsounaki@kathimerini.gr